



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK**

**JMÉNEM REPUBLIKY**

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Petrákové a soudkyň JUDr. Vladimíry Čítkové a JUDr. Markéty Wildové ve věci žalobce: **EMV s.r.o.**, IČ: 48038792, se sídlem Vlnitá 890/70, Praha 4, zastoupeného JUDr. Radomilem Ondruchem, advokátem se sídlem Šafaříkova 22/371, Praha 2, proti žalovanému: **Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky**, IČ: 48135313, se sídlem Dlouhá 13, Praha 1, zastoupeného JUDr. Petrem Poledne, Ph.D., advokátem se sídlem Maiselova 38/15, Praha 1, **o zrušení části usnesení a zaplacení částky ve výši 323.915 Kč s příslušenstvím; k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 7.6.2016 č.j. 65C 33/2015-77,**

**t a k t o:**

I Rozsudek soudu I. stupně se v zamítavém výroku o věci samé (ad II) a ve výroku o náhradě nákladů řízení (ad III) **p o t v r z u j e .**

II Žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradu nákladů odvolacího řízení částku 24.006,40 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho advokáta.

**O d ů v o d n ě n í**

V záhlaví uvedeným rozsudkem soud I. stupně zastavil řízení ohledně žalobního požadavku, aby soud zrušil bod 3 usnesení Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky Rsp 2364/13 ze dne 30.12.2014 (výrok I), zamítl žalobu zaplacení částky 323.915 Kč s příslušenstvím - zákonným úrokem z prodlení za dobu od 23.12.2014 do zaplacení (výrok II) a uložil žalobci povinnost zaplatit žalovanému do tří

dnů od právní moci rozsudku na náhradu nákladů řízení 48.206 Kč k rukám jeho právního zástupce.

Rozhodl tak o žalobě, kterou se žalobce domáhal jednak zrušení bodu 3 usnesení Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky sp.zn. Rsp 2364/13 ze dne 30.12.2014 (dále též jen "předmětné usnesení"), jednak vrácení částky 323.915 Kč jako poplatku za rozhodčí řízení, který uhradil v rozhodčím řízení zastaveném předmětným usnesením žalovaného z důvodu nedostatku jeho pravomoci rozhodnout spor mezi žalobcem a J. C. K.. Žalovaný je povinen vrátit jakékoliv prostředky přijaté od stran, když rozhodčí řád, pokud jej strany závazně nepřijmou v rozhodčí doložce, pro strany neplatí, a ponechání si prostředků bez vydání rozhodnutí by tak bylo plněním bez právního důvodu.

Soud I. stupně vzal za prokázané, že žalobce uzavřel dne 6.7.2012 s J. C. K. smlouvu o dílo, která obsahovala rozhodčí doložku sjednávající pravomoc žalovaného k rozhodování sporů vyplývajících z této smlouvy. Dne 20.12.2013 podal žalobce k žalovanému žalobu na zaplacení částky 8,097.870,18 Kč s příslušenstvím a k výzvě žalovaného ze dne 3.1.2014 uhradil stanovený poplatek ve výši 323.915 Kč. Žalovaný v rozhodčím řízení usnesením ze dne 21.10.2014 sp.zn. Rsp 2364/13 konstatoval vady rozhodčí doložky s ohledem na její spotřebitelskou povahu a současně vyzval strany k doručení platné rozhodčí smlouvy. Žalobce žádnou další rozhodčí smlouvu s protistranou neuzavřel. Usnesením č.j. Rsp 2364/13 ze dne 30.12.2014 žalovaný rozhodl, že pravomoc rozhodčího soudu rozhodnout věc není dána (ad 1.), že řízení se zastavuje dle § 25 odst. 2 Řádu (ad 2.) a že se poplatek za rozhodčí řízení v souladu s § 48 odst. 9 Řádu nevrací (ad 3.). Žalovaný částku 323.915 k výzvě žalobce ze dne 21.12.2014 žalobci nevrátil. Soud I. stupně dále z Řádu Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky účinného v době projednávání sporu (uveřejněného v Obchodním věstníku), zjistil, že obsahuje ustanovení § 48 odst. 9, dle kterého v případě zastavení řízení pro nedostatek pravomoci rozhodčího soudu se poplatek nevrací. Z důvodu dostatek skutkových zjištění potřebných pro rozhodnutí ve věci samé s ohledem na zásadu rychlosti a hospodárnosti řízení pro nadbytečnost zamítl návrh důkazu korespondencí ve věci výzvy žalovaného k uzavření rozhodčí doložky tak, aby odpovídala § 3 odst. 5 ZRŘ (zák. č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů).

S ohledem na zpětvzetí žaloby při jednání dne 7.6.2016 ohledně požadavku na zrušení bodu 3 předmětného usnesení soud I. stupně řízení v tomto rozsahu zastavil podle § 96 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, zkráceně o.s.ř. Nadále se proto zabýval již jen požadavkem na úhradu částky 323.915 Kč s příslušenstvím z titulu bezdůvodného obohacení ve smyslu § 2991 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném v rozhodném období (dále jen „OZ“). Konstatoval, že v této části žaloby je věcně a místně příslušným k rozhodnutí a že žalovaný je pasivně legitimován k případnému vydání bezdůvodného obohacení. Na základě skutkových zjištění shora při posouzení existence či neexistence právního důvodu pro ponechání si zaplaceného poplatku za rozhodčí řízení žalovaným vyšel z úvahy, že vznik smluvního vztahu mezi žalovaným a účastníky rozhodčího řízení lze spojovat s podáním návrhu - žaloby k žalovanému, kdy předmětem tohoto vztahu je projednání předloženého sporu žalovaným za podmínek určených rozhodčí doložkou, ZRŘ a statuty a řády dle § 13 odst. 2 ZRŘ, které je žalovaný oprávněn vydávat. Toto oprávnění je odvozeno z povahy žalovaného jakožto stálého rozhodčího soudu ve smyslu § 13 ZRŘ. Postup žalovaného v rozhodčím řízení dle ZRŘ při projednání věci předpokládá v souladu s § 30 ZRŘ přiměřenou aplikaci občanského soudního řádu, která s sebou přináší i tu

skutečnost, že v rozhodčím řízení nepřichází v úvahu pouze vydání rozhodčího nálezu, ale také rozhodnutí - usnesení, kterými není rozhodnuto meritorně ve věci samé (typicky usnesení o zastavení řízení). O těchto skutečnostech žalobce okamžikem sjednání rozhodčí doložky věděl, či měl vědět. Soud I. stupně dospěl k závěru, že žalobce se uzavřením rozhodčí doložky, akceptované podáním návrhu na vydání rozhodčího nálezu k žalovanému, dobrovolně podřídil právnímu režimu projednání sporu před žalovaným jakožto stálým rozhodčím soudem, včetně pravidel obsažených v Řádu Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (dále jen „ŘÁD“.) Nepřisvědčil tvrzení žalobce, že rozhodčí řízení s ohledem na nepřislušnost – nedostatek pravomoci žalovaného vůbec nezačalo. Řízení bylo zahájeno (obdobně jako civilní řízení soudní dle o.s.ř.) okamžikem podání návrhu na vydání rozhodčího nálezu žalovanému, který v souladu s právní úpravou a ŘÁDEM od tohoto okamžiku vyvíjel aktivitu v řízení - vedl řízení (když se seznamoval s podáním, komunikoval s účastníky, odstraňoval vady podání, jmenoval rozhodce, atp.) Rozhodčí řízení tak proběhlo, bylo ukončeno usnesením o zastavení řízení (aniž soud hodnotí věcnou či formální správnost takového rozhodnutí) a žalovaný postupoval v souladu s právní úpravou a ŘÁDEM, podle kterého se dle ustanovení § 48 odst. 9 v případě zastavení řízení pro nedostatek pravomoci rozhodčího soudu poplatek nevrací. Soud I. stupně uzavřel, že zde byl a trvá právní důvod pro zaplacení poplatku za rozhodčí řízení ve výši určené dle Sazebníku nákladů pro tuzemské spory tj. ve výši 323.915 Kč. V posuzovaném případě se tak nejedná o bezdůvodné obohacení dle § 2991 OZ, a žalovanému tak nevznikla povinnost žalovanou částku vydat, proto žalobu v této části zamítl.

O náhradě nákladů řízení soud I. stupně rozhodl podle § 142 odst. 1 a § 146 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (zkráceně o.s.ř.) s tím, že zcela úspěšnému žalovanému přiznal právo na náhradu nákladů řízení spočívající v dosud účelně vynaložených nákladech právního zastoupení dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. (sestávající z odměny a náhrady hotových výdajů celkem za čtyři úkony právní pomoci v odůvodnění rozsudku specifikované včetně DPH).

Proti tomuto rozsudku, a to proti jeho zamítavému výroku a výroku o nákladech řízení, podal žalobce včasné odvolání. Soud I. stupně podle žalobce pochybil ve svém právním závěru, pokud uzavřel, že s podáním návrhu - žaloby k žalovanému lze spojovat vznik smluvního vztahu a že žalobce se uzavřením rozhodčí doložky, akceptované podáním návrhu na vydání rozhodčího nálezu k žalovanému, dobrovolně podřídil právnímu režimu projednání sporu před žalovaným jakožto stálým rozhodčím soudem. Soudu I. stupně vytkl, že se nevyrovnal s právním názorem žalovaného a nálezem Ústavního soudu ČR ve věci posouzení postavení žalovaného jako Rozhodčího soudu. Podstatnou okolností totiž je, zda existovala platná rozhodčí doložka, která je jediným oprávněním pro jakékoliv rozhodování Rozhodčího soudu - to je základním východiskem pro posuzování uvedené věci. Podle § 13 odst. 2 ZRŘ „*Stálé rozhodčí soudy mohou vydávat své statuty a řády, které musí být uveřejněny v Obchodním věstníku; tyto statuty a řády mohou určit způsob jmenování rozhodců, jejich počet, a mohou výběr rozhodců vázat na seznam vedený u stálého rozhodčího soudu. Statuty a řády mohou též určit způsob řízení a rozhodování i jiné otázky související s činností stálého rozhodčího soudu a rozhodců včetně pravidel o nákladech řízení a odměňování rozhodců.*“ Podle § 13 odst. 3 ZRŘ „*Jestliže se strany dohodly na příslušnosti konkrétního stálého rozhodčího soudu a neujednaly v rozhodčí smlouvě jinak, platí, že se podrobily předpisům uvedeným v odstavci 2, platným v době zahájení řízení před stálým rozhodčím soudem.*“ Pokud tedy bylo shledáno, že mezi stranami nebyla platně sjednána rozhodčí doložka, pak platí, že se strany „nepodrobily předpisům vedeným v odstavci 2, platným v době zahájení řízení před stálým rozhodčím soudem“, tzn. že se nepodrobily ani

ustanovení citovaného předpisu\_o tom, že „Statuty a řády mohou též určit způsob řízení a rozhodování i jiné otázky související s činností stálého rozhodčího soudu a rozhodců včetně pravidel o nákladech řízení“. V této souvislosti žalobce zopakoval svoji argumentaci uplatněnou již před soudem I. stupně, že žalovaný mohl již z podání žaloby k rozhodčímu soudu zjistit, že rozhodčí doložka je neplatná; pokud by již před vlastní výzvou k úhradě poplatku za rozhodčí řízení správně zjistil jeho pravomoc není dána, jak měl a mohl, pak by podle svého vlastního řádu podle § 44 bodu c) zastavil řízení pro nezaplacení poplatku za rozhodčí řízení, čímž by řízení rovněž skončilo, a to stejným výsledkem, jen s tím, že by neobdržel žádný poplatek. Uvedeným postupem pak žalovaný vlastně vylákal z žalobce poplatek, aniž k jeho úhradě existoval důvod. K argumentaci ohledně podrobení se či podřízení se pravomoci rozhodčího soudu včetně jeho řádu a pravidlům o nákladech řízení poukázal na nálezy Ústavního soudu ČR ze dne 8.3.2011 sp.zn. I. ÚS 3227/07, z něhož citoval, stejně jako z nálezu Ústavního soudu ČR ze dne 15.7.2002 sp.zn. IV. ÚS 174/02. Zde se podle žalobce soud I. stupně odchýlil od judikatury soudů a uvedeného nálezu, když uvádí, že podáním návrhu vznikla smlouva mezi žalobcem a žalovaným, kterou blíže nespecifikuje; takovou smlouvou je totiž výlučně a jedinečně „platná rozhodčí smlouva“ - jestliže neexistovala platná rozhodčí smlouva, nevznikla mezi stranami žádná smlouva. Jelikož žalovaný není orgánem veřejné moci a smluvní vztah daný smlouvou mezi stranami, že se podřídí jeho rozhodnutím, nebyl dán, pak žádné platné řízení ani nezačalo a rozhodčí soud měl jen oznámit, že jeho pravomoc není dána a věci se nesmí zabývat; jestliže tedy strany právně závazným způsobem neurčily, že rozhodčí soud smí rozhodnout jejich spor, pak jde v daném případě jen o oznámení skutečnosti, že pravomoc rozhodčího soudu není dána a pak ve vztahu ke stranám již nejde a nemůže jít o jakékoliv „rozhodování“. Žalobce v závěru odvolání shrnul, že nebyla uzavřena platná smlouva, žalobce neuzavřel platnou rozhodčí doložku a nepodřídil se dobrovolně právnímu režimu projednání sporu před žalovaným, rozhodčí soud je tak povinen vrátit jakékoliv přijaté prostředky přijaté od stran, zejména od žalobce, jelikož k jejich ponechání nemá právní důvod; rozhodčí řád, pokud jej strany závazně nepřijmou v rozhodčí doložce, pak pro strany neplatí a jakékoliv ustanovení, kterým by rozhodčí soud omlouval ponechání si prostředků bez vydání rozhodnutí, by bylo plněním bez právního důvodu. Navrhl proto, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně v napadeném rozsahu změnil tak, že žalobě o zaplacení částky 323.915 Kč s příslušenstvím vyhoví a rozhodne, že žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Při jednání odvolacího soudu žalobce doplnil odvolací argumentaci o otázku dobrých mravů v souvislosti se shora namítným postupem žalovaného po podání návrhu na zahájení rozhodčího řízení ze strany žalobce, kdy „si žalovaný nechal zaplatit za něco, co nemůže rozhodnout“.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě navrhl potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného. Shrnutí, že se žalobce snaží přenést odpovědnost za své pochybení při podání žaloby, kterou zahájil uvedené rozhodčí řízení u žalovaného. Poukázal na skutečnost, že odvolací soud v nedávné věci se stejným skutkovým základem rozsudkem ze dne 1.12.2016 č.j. 17Co 163/2016-86 (správně „17 Co 136/2016-86“ – poznámka odvolacího soudu) dospěl k závěru, že zaplacením poplatku za rozhodčí řízení nedošlo na straně žalovaného ke vzniku bezdůvodného obohacení.

Odvolací soud z podnětu podaného odvolání v napadeném rozsahu, tj. v rozsahu jeho zamítavého výroku o věci samé ad II a v souvisejícím nákladovém výroku ad III, přezkoumal rozsudek soudu I. stupně včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a o.s.ř.), při nařízeném jednání, přičemž dospěl k závěru, že odvolání žalobce není důvodné.

Soud I. stupně z hlediska předmětu řízení objasnil úplně skutkový stav věci a odvolací soud pro posouzení správnosti jeho rozhodnutí z jím zjištěného skutkového stavu zcela vycházel. Soud I. stupně v zásadě správně věc posoudil po právní stránce, přičemž odvolací soud pro stručnost svého rozhodnutí na jeho závěry odkazuje. Odvolací soud shodně se soudem I. stupně dospěl k závěru, že zaplacením poplatku za rozhodčí řízení ve výši 323.915 Kč nedošlo na straně žalovaného ke vzniku bezdůvodného obohacení. Za zásadní lze považovat tu skutečnost, že žalobce se podáním návrhu na zahájení rozhodčího řízení (dne 20.12.2013) dobrovolně podřídil Řádu Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, proto je třeba tento předpis na danou věc aplikovat, přičemž v době probíhajícího rozhodčího řízení ŘÁD žalovaného účinný od 1.7.2012 již obsahoval ustanovení § 48 odst. 9, v němž je výslovně uvedeno, že se v případě zastavení řízení pro nedostatek pravomoci rozhodčího soudu poplatek nevrací. Pokud žalobce vyvolal podáním žaloby u žalovaného ve smyslu § 14 odst. 1 ZRŘ rozhodčí řízení před žalovaným, musí nést následky s tím spojené. V projednávané věci nebylo sporu o tom, že žalobce se sám a dobrovolně pustil do projednávání věci v rozhodčím řízení, když vycházel z rozhodčí doložky sjednávající pravomoc žalovaného k rozhodování sporů vyplývajících ze smlouvy o dílo obsažené v uvedené smlouvě o dílo uzavřené dne 6.7.2012. Již při uzavření rozhodčí doložky a v souvislosti s tím při přijetí Řádu žalovaného (ve smyslu § 13 odst. 3 ZRŘ), si musel být žalobce vědom toho, že mu případným podáním návrhu na zahájení rozhodčího řízení u žalovaného vznikne poplatková povinnost s podáním související žaloby, a současně též toho, že se v případě zastavení řízení pro nedostatek pravomoci rozhodčího soudu poplatek nevrací. Tím spíše mu tato skutečnost musela být známa při podání návrhu na zahájení rozhodčího řízení. Otázku existence své pravomoci mohl (byl oprávněn) žalovaný řešit ve smyslu § 15 odst. 1 ZRŘ v průběhu celého řízení; pokud dospěl k závěru, že podle předložené rozhodčí smlouvy není dána jeho pravomoc k rozhodnutí, rozhodl o tom v souladu s § 15 odst. 1 věta druhá ZRŘ předmětným usnesením Rsp 2364/13 ze dne 30.12.2014, jehož doručením rozhodčí řízení skončilo (§ 23 písm. b/ ZRŘ). Není tak namísto odvolací argumentace žalobce, že jestliže strany právně závazným způsobem neurčily, že rozhodčí soud smí rozhodnout jejich spor, pak jde v daném případě jen o oznámení skutečnosti, že pravomoc rozhodčího soudu není dána a ve vztahu ke stranám již nejde o jakékoliv „rozhodování“, ani námitka nemravnosti postupu žalovaného. Stejně tak není důvodná argumentace žalobce, že jediným oprávněním pro jakékoliv rozhodování žalovaného je existence platné rozhodčí doložky - právě neexistence platné rozhodčí doložky může být důvodem pro rozhodnutí rozhodčího soudu dle § 15 odst. 1 věta druhá ZRŘ o nedostatku jeho pravomoci k věcnému projednání a rozhodnutí sporu (jak již byla zmínka shora). Tento závěr není v rozporu s žalobcem poukazovanou judikaturou Ústavního soudu. V intencích judikatury Ústavního soudu (nález ze dne 16.7.2013 sp. zn. I. ÚS 1794/10) bylo namísto hodnotit otázku přiměřenosti výše poplatku za rozhodčí řízení, přičemž odvolací soud dospěl k závěru, že v daném případě se o nepřiměřenost nejedná - pohledávka, jíž se nynější žalobce domáhal v původním řízení u žalovaného za J. C. K., činila 8,097.870,18 Kč s příslušenstvím, a nelze tak dovozovat, že by zaplacený poplatek za rozhodčí řízení ve výši 323.915 Kč, tedy 4 % z požadované částky, byl nepřiměřený nebo mohl výrazněji zasáhnout do majetkových poměrů žalobce, nebo že by jeho výše pro něho mohla být překvapivá.

Odvolací soud proto rozsudek soudu I. stupně podle § 219 o.s.ř. jako věcně správný potvrdil, a to včetně správného souvisejícího výroku o náhradě nákladů řízení.

O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. s tím, že žalovaný byl v této fázi řízení plně úspěšný ve věci, náleží mu tak právo na náhradu nákladů účelně vynaložených na právní zastoupení. Ty tvoří dvě

odměny za úkon právní pomoci po 9.620 Kč (dle § 8 odst. 1, § 7 bod 7., § 11 odst. 1 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu) za vyjádření k odvolání a účast na jednání odvolacího soudu, dvě náhrady hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, a 21% DPH (§ 137 odst. 3 o.s.ř.) ve výši 4.166,40 Kč. Celkem tak žalovanému za odvolací řízení svědčí právo na náhradu nákladů ve výši 24.006,40 Kč. O místu plnění náhrady nákladů řízení shora bylo rozhodnuto podle ust. § 149 odst. 1 o.s.ř, o lhůtě k plnění bylo rozhodnuto podle ust. § 160 odst. 1 o.s.ř.

**P o u č e n í :** Proti tomuto rozhodnutí je přípustné dovolání, které se podává do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně, jestliže napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o.s.ř.).

V Praze dne 27. března 2017

**JUDr. Ludmila Petráková, v.r.**  
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:  
Markéta Kasimírová